

Zaterdag week 1

You're right here – buiten de comfortzone

Introductie

We maken deze week kennis met de profeet Elia, een man van God in een tijd dat mensen weinig van God moesten hebben. Hij heeft geen leven om jaloers op te worden: geen vaste plek, weinig vrienden en veel eenzaamheid. Zijn leven kent hoge toppen, maar ook diepe dalen. Eén ding is duidelijk: waar Elia is, daar is God ook in de buurt.

Zingen

Mijn hulp is van u, Heer – Opw. 640 / OTH 2015 56

God wijst mij een weg – OTH 145

Wees mijn verlangen – OTH 209

Jezus, ik wil heel dichtbij u komen – OTH 228

Ik was hongerig – OTH 312

Bidden

Word even stil met elkaar voordat je bidt. Vraag daarna (hardop) aan God of Hij door deze Bijbelstudie heen voor jullie wil zorgen en iets van zichzelf aan jullie wil laten zien.

Lezen

Het zal je werk maar zijn: onheil profeteren aan een koning die zich van God of gebod niets aantrekt. Het is het leven van Elia, die als straf van God een periode van droogte in Israël aankondigt omdat koning Achab en koningin Izebel de Baäl dienen, en het hele volk Israël daarin meenemen. Zelf vlucht Elia voor de droogte naar een ruig gebied bij een rivier waaruit hij kan drinken en waar God zorgt voor eten. Tot ook de rivier opdroogt.

1 Koningen 17:7-16

7 Maar doordat het almaar niet regende in het land, viel de rivier na verloop van tijd droog. 8 Toen richtte de HEER zich tot Elia met de woorden: 9 'Ga naar Sarefat, in de buurt van Sidon, en neem daar je intrek. Ik heb een weduwe daar opgedragen je van voedsel te voorzien.' 10 Elia ging op weg naar Sarefat, en toen hij bij de stadspoort aankwam, zag hij een weduwe die bezig was hout te sprokkelen. Hij riep haar en vroeg of ze een kommetje water voor hem wilde halen, zodat hij zijn dorst kon lessen. 11 Terwijl ze wegliep om water te halen, riep hij haar na of ze ook een stuk brood voor hem wilde meenemen. 12 'Zo waar de HEER, uw God, leeft,' antwoordde zij, 'ik heb niets meer in voorraad, alleen een handjevol meel in de pot en een restje olijfolie in de kruik. Kijk, ik heb net een paar takken geraapt om iets te eten te maken voor mij en mijn zoon. Als dat op is, zullen we van honger sterven.' 13 Maar Elia zei: 'Maak u niet ongerust. Doe wat u van plan was, maar bak van wat u in huis hebt eerst iets voor mij en kom me dat brengen. Daarna kunt u voor uzelf en uw zoon iets klaarmaken, 14 want dit zegt de HEER, de God van Israël: Tot op de dag dat Ik weer regen op de aarde zal laten vallen, zal er meel in de pot zijn en zal de oliekruid niet leeg raken.' 15 De vrouw ging naar huis en deed wat Elia had gezegd. En ze hadden elke dag te eten, zij, Elia en haar familie. 16 Er was meel in de pot en de oliekruid raakte niet leeg, zoals de HEER bij monde van Elia had beloofd.

Inleiding en context

Er is een groot probleem. God snijdt in zijn eigen vingers; of eigenlijk in die van Elia. Deze man van God wordt slachtoffer van de straf die hij zelf heeft aankondigt. Door de droogte is er geen eten en vooral geen drinken meer, ook niet voor hem. Wat nu?

Er klinkt een nieuwe opdracht: 'ga naar Sarefat (Zarfath)'. Niet de meest voor de hand liggende plek. Zarfath lag in Sidon, waar de goddeloze koningin Izebel vandaan kwam en waar de Baäl werd vereerd. Je kunt het gerust het hol van de leeuw noemen: een gebied buiten Israël, waar niemand God kende. Wat moet een profeet van Israëls God daar? Blijkbaar houdt God graag vast aan zijn straf voor Israël. Hij wil niet dat iemand ervan profiteert als Elia in leven gehouden moet worden. Elia moet het land uit, de 'bubbel' uit, naar een gebied waar God voor hem kan zorgen en tegelijk consequent kan zijn in zijn straf voor Achab, Izebel en het volk. Het heeft haast iets missionairs, ook al hoeft hij Gods woord daar niet te verkondigen.

En zo belandt Elia bij een weduwe in Zarfath. Niet dat het daar veel beter is: ook zij lijdt onder armoede en tekort. Toch heeft Elia in Gods naam het lef om te vragen om eten. De vrouw krijgt de bijzondere (of asociale) opdracht van Elia om, met het laatste wat ze heeft, eten te maken voor hem – met de belofte dat er daarna genoeg overblijft voor haar eigen gezin. Wat een vertrouwen wordt hier van haar gevraagd! Vertrouwen in Elia, maar vooral vertrouwen in de God van Elia – die voor haar onbekend is en nog niets van zichzelf aan haar heeft laten zien. Is het beleefdheid dat maakt dat ze gehoorzaamt, of is het een teken van geloof? Hier is een niet-gelovige vrouw gehoorzaam aan Elia's opdracht. Het bakken van koeken is voor haar een geloofsdaad, en daarmee is ze een voorbeeld voor heel Israël.

Waar is God in deze geschiedenis? Hij is daar, waar Elia is. In zijn zorg voor Elia wordt diens omgeving gezegend – ook op een plek die niet zo heilig is.

Ook jij bent op een plek beland buiten je 'bubbel'. De kinderen, tieners en volwassenen die je ontmoet, zijn misschien wel net zo onbekend met God als de weduwe in dit verhaal. Misschien hebben ze ook wel een achtergrond van armoede en tekort. Misschien ervaar je het wel als het hol van de leeuw: een vijandige plek, waar je je als gelovige niet veilig voelt. Is God ook daar? In de geschiedenis van vandaag ontdekken we dat God niet alleen op de plek is waar je Hem verwacht, bij Zijn volk, onder Zijn mensen. God is daar, waar Hij wil zijn. Zelfs in het hol van de leeuw. En God is daar waar jij bent: om – door jou heen – anderen te zegenen in Zijn zorg voor jou.

Gespreksvragen

1. Zijn er dingen die je opvallen in dit Bijbelgedeelte? Noem één vraag die bij je opkomt, en één bemoediging die je vanuit deze tekst ziet.
2. Heb je wel eens iets van God ontdekt op een plek waar je dat niet had verwacht?
3. Welke overeenkomsten zie je tussen Elia's werk in Zarfath en je eigen werk tijdens Dabar?
4. God zorgt voor Elia door hem naar Zarfath te sturen. Waarin merk jij Gods zorg voor jou?
5. De weduwe in Zarfath vertrouwt erop dat Elia en zijn God betrouwbaar zijn. Herken je dit vertrouwen bij ongelovigen om je heen, of is daar vooral wantrouwen?
6. Ben jij op de camping/in de stadswijk om vooral iets van God te geven aan anderen, of om vooral iets van God te ontvangen voor jezelf? Kan dit samengaan?

Verdieping

In het Oude Testament, en zeker in het levensverhaal van Elia, zien we regelmatig dat God zijn volk, of de koningen ervan, bestraft vanwege hun ongeloof.

- Wat vind je hiervan?
- Reageer op de volgende stelling: 'God straft nog steeds mensen die ongelovig zijn en Hem bewust de rug toe keren.'

In het Nieuwe Testament wordt naar deze geschiedenis verwezen in Lukas 4:25-26. Lees deze tekst met elkaar.

- God keert zijn eigen volk de rug toe, omdat die blind zijn geworden voor hem. Herken je zoiets in je eigen omgeving?
- Waar is God meer zichtbaar, denk je: in een christelijke omgeving, of in een niet-christelijke omgeving?

Doen

- Bak een grote stapel pannenkoeken met elkaar, net als deze vrouw in Zarfath. Deel er eerst uit aan anderen en kijk of er daarna nog over is om zelf van te eten. Heb je de boodschappen nog niet in huis? De week is nog lang, dus kies een andere dag uit waarop dit haalbaar is!
- Hang een groot vel papier op waarop je de hele week kan bijhouden waar je iets van God hebt gezien. Schrijf daar herinneringen op, van momenten dat je dacht: *God, you're right here!*

Bidden

Bid met elkaar, en vraag God om voor jullie te zorgen deze week. Doe ook voorbede voor mensen die honger hebben – dichtbij of ver weg. Bid voor het werk van de voedselbank en andere initiatieven die mensen in armoede ondersteunen.

Maandag week 1

You're right here – op de werkvloer

Introductie

Niet alleen Elia is een man van God: er waren ook andere gehoorzame gelovigen in Israël. Op hun eigen manier en op hun eigen plek dienden zij God. Zo ook Obadja, die dan wel geen profeet was, maar wel degelijk een man van God.

Zingen

Als een hert dat verlangt – OTH 45

Heer, U bent mijn leven – OTH 150

Abba, Vader, U alleen – OTH 211

Machtige Heer, Grote verlosser – OTH 233

U maakt ons één – OTH 303

Bidden

Bid dat God tot jullie zal spreken, en dat jullie Zijn stem zullen herkennen zoals ook Elia dat kon.

Lezen

1 Koningen 18:1-20

1 Voor er drie jaren verstreken waren, richtte de HEER zich opnieuw tot Elia, met de woorden: 'Ga je opwachting maken bij Achab. Ik zal weer regen op de aarde laten vallen.' 2 Elia ging dus op weg naar de koning. Intussen was de hongersnood in Samaria zo groot geworden, 3 dat Achab zijn hofmeester Obadja ontboden had. Deze Obadja had groot ontzag voor de HEER. 4 Toen koningin Izebel de profeten van de HEER liet uitroeien, had Obadja honderd van hen in twee groepen van vijftig in grotten verborgen en hen daar van voedsel en drinkwater voorzien. 5 Achab zei tegen Obadja: 'Ga alle bronnen en rivieren in het land langs. Misschien is er ergens gras te vinden, zodat we onze paarden en muil dieren in leven kunnen houden en het vee niet hoeven af te maken.' 6 Ze namen ieder een deel van het land voor hun rekening: Achab ging de ene kant uit, alleen, en Obadja de andere kant, ook alleen.

7 Onderweg kwam Obadja Elia tegen. Toen hij hem herkende, wierp hij zich voorover op de grond en vroeg: 'Bent u het, Elia, mijn heer?' 8 'Jazeker,' antwoordde Elia. 'Ga uw meester zeggen dat Elia eraan komt.' 9 Maar Obadja protesteerde: 'Dat zou mijn dood zijn! Wat heb ik misdaan, heer, dat u mij aan Achabs genade wilt overleveren?' 10 Zo waar de HEER, uw God, leeft, er is geen volk of koninkrijk waar mijn meester niet naar u heeft laten zoeken. En als ze zeiden dat u daar niet was, dan liet hij dat volk of dat koninkrijk zweren dat ze u niet konden vinden. 11 En nu wilt u dat ik mijn meester ga zeggen dat u eraan komt? 12 Zodra ik van u wegga komt er natuurlijk een geest van de HEER die u meevoert naar ik weet niet waar, en als ik dan tegen Achab zeg dat u er bent en hij kan u niet vinden, dan zal hij me vermoorden. Vanaf mijn vroegste jeugd heb ik een groot ontzag voor de HEER. 13 Hebben ze u nooit verteld, heer, wat ik gedaan heb toen Izebel de profeten van de HEER liet uitmoorden? Dat ik honderd van hen een schuilplaats heb geboden, vijftig in één grot en vijftig in een andere, en dat ik hen van voedsel en drinkwater heb voorzien? 14 En nu wilt u dat ik mijn meester ga zeggen dat u eraan komt? Hij zal me vermoorden!' 15 Maar Elia antwoordde: 'Zo waar de HEER van de hemelse machten, in wiens dienst ik sta, leeft, vandaag zal ik bij Achab mijn opwachting maken.'

16 Obadja zocht Achab op en vertelde hem dat Elia eraan kwam. Achab ging Elia tegemoet, 17 en zodra hij hem in het oog kreeg riep hij uit: 'Bent u daar eindelijk, u die Israël in het ongeluk stort?' 18 Elia antwoordde: 'Niet ik stort Israël in het ongeluk, dat doet u zelf, u en het koningshuis van uw vader, omdat u de geboden van de HEER naast u hebt neergelegd en de Baäls bent gaan vereren. 19 Welnu, laat heel Israël naar mij toe komen, op de Karmel. Laat alle vierhonderdvijftig profeten van Baäl bij me komen, en ook alle vierhonderd profeten van Asjera, die door Izebel aan het hof zijn opgenomen.'

Inleiding en context

De droogte duurt al een jaar of drie, en dat is voor koning Achab hard werken. Om het vee en zijn dieren te kunnen redden, gaat hij met zijn (gelovige) hofmeester Obadja op zoek naar water. En inderdaad: tijdens de zoektocht komt Obadja Elia tegen. Meteen neemt Elia de leiding. Geen waarschuwing van Obadja's kant, dat Achab in de buurt is, maar een statement van Elia: 'Hier ben ik, laat hem weten dat ik onderweg ben.'

Het is voor Obadja teveel gevraagd. Allerlei doemscenario's komen in hem op. Hij vertrouwt Elia niet: 'Je verdwijnt vast weer.' Je hoort hem denken: 'Ik ben hier trouw geweest. Ik heb hier al die jaren mijn leven gewaagd, terwijl jij vluchtte. Waar was jij, toen ik je nodig had?' 'Het wordt mijn dood, Achab pikt dit nooit!' Pas als Elia zweéert dat hij blijft, heeft Obadja het vertrouwen om op Achab af te stappen. De doemscenario's blijken onnodig, en zo verdwijnt Obadja weer van het toneel.

Wat moeten we van hem vinden? Is Obadja een laffe man, een wantrouwige gelovige die niet zo durft? Een mens, dat te vaak in gevaar is geweest? Ze zijn zo anders, Elia en Obadja. Ze kenden elkaar, wisten wat ze aan elkaar hadden, maar bewogen zich – in Gods naam – allebei op een ander terrein. Obadja: het is die man die zich altijd in het hol van de leeuw bewogen heeft. Die altijd gezocht had naar manieren om binnen de bestaande kaders van huis en werk God te dienen. Hij is anders dan Elia, die meer de vrijbouter is die komt en gaat. Obadja is een blijver: trouw aan zijn God, en tegelijk trouw in zijn werk voor de goddeloze koning Achab. Noem hem gerust een verzetsheld: ooit had hij honderd profeten laten onderduiken toen koningin Izebel hen wilde vermoorden. Geloof en werk gingen voor hem hand in hand.

Ik bewonder Obadja. Hij was een mens die in de meest ongelovige, onveilige omstandigheden koos voor een leven met God. Een mens dat stond voor zijn gelovige principes, en daar ook consequenties aan verbond. Een man, die soms zijn (levensgevaarlijke) baas ongehoorzaam was om God te kunnen dienen. Doe het hem eens na.

Ik denk dat we veel van deze ontmoeting tussen Obadja en Elia kunnen leren. Beiden zijn mannen van God: ze dienen God op de plek waar Hij hen heeft gesteld. Hoe verschillend ze ook zijn, ze vinden elkaar in hun verlangen om God te gehoorzamen. Dat verlangen wordt in beide gevallen gezegd: Elia door zijn profetieën, Obadja door zijn trouw. Het is geen wedstrijd wie de beste gelovige is. Er zijn meerdere manieren om Gods weg te gaan. Niet iedereen hoeft een profeet te zijn. Wees maar gewoon trouw, op de plek die God je heeft gegeven. God heeft overal Zijn mensen nodig.

Gespreksvragen

1. Zijn er dingen die je opvallen in dit Bijbelgedeelte? Noem één vraag die bij je opkomt, en één bemoediging die je vanuit deze tekst ziet.
2. Wie heeft de leiding in deze geschiedenis?
3. Herken jij jezelf meer in Elia, in Obadja, of in geen van beiden? Kun je uitleggen waarom?
4. De angst van Obadja blijkt ongegrond. Zijn er dingen waar jij bang voor bent, deze week? Bezwaren die je belemmeren om te doen wat je wilt (of moet) doen? En is dat terecht?

5. Er is leven buiten Dabar: ook jij hebt ergens je plek, op school, studie, werk of wat dan ook. Ervaar je het daar als een ongelovige of vijandige plek? Hoe kun je daar God dienen?

Verdieping

Elia en Obadja waren allebei een man van God en dienden Hem op de plek waar ze gesteld waren. Denk je dat er voor iedereen één goede bestemming is, een specifiek plan dat God met je leven heeft? Een concrete roeping? Of kan je overal een mens van God zijn en Hem dienen, zonder dat God specifiek die plek heeft aangewezen?

Doen

Je zou dit verhaal kunnen naspelen. Verdeel de rollen van Elia, Achab en Obadja. Houd de Bijbeltekst erbij als je de juiste woorden wil zeggen. Komt het verhaal op deze manier anders op je af dan wanneer je het gewoon voorleest?

Bidden

Luister naar het lied 'Wacht maar af' van Matthijn Buwalda.

Bid daarna, of God je wil helpen om trouw te zijn in het kleine en gewone. Bid voor mensen die op andere plekken geroepen zijn dan jullie, en voor mensen die het christelijke geloof ervaren als een wedstrijd.

Dinsdag week 1

You're right here – als het erop aankomt

Introductie

Vandaag zijn we getuige van een soort wetenschappelijk experiment: er wordt een vergelijking gemaakt tussen de ene en de andere god. Binnen dezelfde omstandigheden moet blijken welke God écht is: wie krijgt het offer aan? Blijkbaar was het nodig om Israël en haar leiders weer op het rechte spoor te krijgen. Elia is niet bang om gewoon eens uit te proberen hoe sterk die afgoden eigenlijk zijn. In het volste vertrouwen: er is er maar één die is als mijn God.

Zingen

Machtig God, sterke rots – OTH 276

Geen andere naam – OTH 256

Niemand is als u – OTH 236

Heer, uw licht en uw liefde schijnen – OTH 315

Laat uw glorie zien – OTH 320

Bidden

Zijn er rationele vragen of bezwaren die jullie in de weg zitten om echt iets van God te kunnen verwachten? Deel ze kort (zonder er uitgebreid op in te gaan), en spreek ze uit richting God. Vraag Hem, om zichzelf te laten zien – ondanks alle bezwaren die je misschien hebt.

Lezen

De ontmoeting tussen Achab en Obadja leidt tot een grote religieuze conferentie. Alle profeten van Baäl en Asjera (de afgoden uit die tijd) worden opgetrommeld. Het zijn er ongeveer achthonderd. Elia stelt een wetenschappelijk onderzoek voor, om te ontdekken welke God nou de wáre is. Zowel de afgodenprofeten als Elia moeten zonder vuur een offer brengen, en de ware God zal dan het juiste offer aansteken en het andere offer niet. Het volk Israël mag toekijken, zodat iedereen weet wat de uitkomst is en welke God de ware is.

Iedereen is akkoord, en het experiment begint. De afgodsprofeten zijn als eerst aan zet, en het mislukt hopeloos. Het blijft akelig stil en droog rondom het altaar. Zelfs dansen, springen en gillen heeft geen zin: het offer voor Baäl en Asjera gaat niet branden. En dan is het de beurt aan Elia.

1 Koningen 18:30-39

30 Elia zei tegen de Israëlieten dat ze naar hem toe moesten komen. Toen ze bij hem waren komen staan, bouwde hij het verwoeste altaar van de HEER weer op. 31 Hij nam twaalf stenen, evenveel als het aantal stammen van Israël, de nakomelingen van de zonen van Jakob, tot wie de HEER had gezegd: 'Israël is je nieuwe naam.' 32 Met die twaalf stenen maakte hij een altaar ter ere van de HEER, en daaromheen liet hij een geul graven met een lengte van driehonderd el. 33 Hij stapelde het brandhout op, sneed de stier in stukken en legde die op de brandstapel. 34 Toen zei hij: 'Vul vier kruiken met water en giet die over het offer en het brandhout uit.' Toen dat gebeurd was, liet hij het nog een tweede en een derde keer doen. 35 Het water liep over het altaar heen en de geul eromheen kwam vol water te staan. 36 Toen het uur voor het graanoffer was aangebroken, trad de profeet Elia op het altaar toe en zei: 'HEER, God van Abraham, Isaak en Israël, vandaag zal blijken dat U in Israël God bent, en dat ik U dien en dit alles in uw opdracht gedaan heb. 37 Geef mij antwoord, HEER, geef antwoord. Dan zal dit volk beseffen dat U, HEER, God bent en dat U het bent die hen tot

inkeer brengt.’ 38 Het vuur van de HEER sloeg in en verteerde het brandoffer met brandhout, stenen, as en al; zelfs het water in de geul likte het op. 39 Alle Israëlieten zagen het, en allen wierpen zich voorover op de grond en riepen: ‘De HEER is God, de HEER is God!’

Inleiding en context

Het voorgestelde experiment werkt: het lukt de profeten van Baäl en Asjera niet om het offer aan te krijgen. De (af)goden vallen door de mand: het blijft ijsig stil. Nu is het de beurt aan Elia. Hij mag laten zien dat zijn God machtig is. Het valt op hoeveel vertrouwen hij heeft in de kracht van die God: geen seconde twijfelt hij. Dit is het toppunt. Nú gaat God zich laten zien – en nergens lees je dat Elia bang is dat ook zijn God niet komt opdagen.

Het is bijzonder hoe Elia te werk gaat. Onder het toeziend oog van het hele volk begint hij niet met een spektakel, maar herbouwt hij het altaar voor God, dat oorspronkelijk op deze plek had gestaan en had plaatsgemaakt voor de afgodenaltaars. Hij doet het met twaalf stenen; symbool voor alle stammen van Israël – ook al was het volk op dat moment uit elkaar gevallen en verspreid. Voor het oog van zijn landgenoten keert Elia terug naar de bron: het altaar van God, waar Israël Hem altijd gediend had. Hij doet geen nieuw trucje, maar valt terug op eeuwenoude en vertrouwde rituelen. Elia pakt de traditie op, waar anderen het hadden achtergelaten. Het is voor heel het volk een herinnering: hier kom je vandaan, deze God is de God van je voorouders, die in dit land altijd gediend is. Bij Hem moet je zijn.

Vervolgens bereidt Elia het offer. Daarbij laat hij zijn vertrouwen zien: er wordt een sloot om het altaar heen gegraven, en het komt vol met water te staan. Ook het vlees en het hout maakt hij doorweekt, en nog eens, en nog eens: het moge duidelijk zijn dat het niet mee zal vallen om dit offer brandend te krijgen. Het lijkt bijna theater, en ergens drijft Elia ook de spot met al die anderen. Traag bouwt hij het moment op tot een climax. En dan gaat hij op zijn knieën.

Het contrast met de afgodsprofeten is groot. Geen gillen, schreeuwen, dansen. Geen geweld, of zelfverwoesting. Elia gaat op zijn knieën en bidt. Een eenvoudig gebed: Heer, dit is het moment. Laat alstublieft zien dat Ú het bent. Zorg alstublieft dat iedereen beseft dat U God bent, en dat ik Ú dien en niemand anders.

Less is more, als je God dient. Geen rare fratsen, dansjes of getover. Eén gebed en de vlam schiet in de pan. Waar is dan je God? Hij is hier.

De reactie van het volk is veelzeggend. Massaal gaat het op de knieën en belijdt dat de HEER God is. Eindelijk, na drie jaar droogte, is hier die grote ommekeer. Israël keert terug tot God – en de zegen daalt als regen neer.

Ergens zucht ik, na dit verhaal. Was het maar zo makkelijk. Reageerde God maar met een vlam in de pan, op mijn eenvoudige gebed. En tegelijk die vraag: geloof ik nog in de kracht van gebed, in de macht van God? Of probeer ik Hem zelf tevoorschijn te toveren, met al mijn fratsen?

Gespreksvragen

1. Elia voert een wetenschappelijk experiment uit om de goden te vergelijken. Lees eens 1 Kon. 18:20. Wat was de aanleiding voor dit experiment?
2. Israël is in de war, en weet niet meer in welke God ze moeten geloven. Herken je die verwarring, en het verlangen naar een bewijs voor het bestaan van God, om je heen of bij jezelf?

3. Elia valt terug op oude gebruiken en rituelen om Israël te herinneren aan wie zij waren in relatie tot God. Denk je dat oude traditionele woorden en gebruiken nu ook zouden helpen om mensen bij God (terug) te brengen, of is het in Nederland nu juist tijd voor nieuwe vormen en manieren?
4. Lees nog eens vers 36 en 37. Wat valt je op aan dit gebed van Elia?
5. Massaal doet Israël geloofsbelijdenis na het zien van dit offer. Denk je dat zoiets ook tijdens Dabar kan gebeuren? Waarom wel/niet?

Verdieping

Het volk Israël komt tot geloof omdat zij een wonder van God zien. Tegelijk waarschuwt Jezus in Markus 8:11-12 voor geloof dat op wonderen gebaseerd is. Lees die tekst met elkaar. Wat denk je dat Jezus hier bedoelt? Is het verkeerd om naar wonderen van God te verlangen? En is dat wat hier bij Elia ook echt gebeurt?

Hoewel Israël wel geloofde in het bestaan van God, wisten ze niet meer in welke God ze moesten geloven. In Nederland is dat anders: sommige mensen hebben rationele bezwaren om überhaupt te geloven in het bestaan van een God. Bekijk met elkaar dit filmpje over deze vraag, en praat erover door:

<https://www.youtube.com/watch?v=W7-gSjsJR5s>

(of zoek op youtube: EO – Bestaat God? Wetenschappers geven een antwoord)

Doen

Maak een plekje waar je zichtbaar maakt dat God *right here* is. Dat kan door een kaars en een bijbel neer te leggen en deze aan te steken als jullie bijbelstudie doen, of een tekst op te hangen op de locatie waar je de activiteiten houdt. Deze plek herinnert jullie steeds aan Gods heiligheid en aanwezigheid.

Bidden

Bid, net als Elia, dat God vandaag zal laten zien dat Hij God is, dat iedereen doorheeft dat jullie hem dienen en dat mensen beseffen dat God het is die hen een nieuw leven geeft. Doe dat allemaal, één voor één, in eigen woorden of in de woorden van Elia.

Woensdag week 1

You're right here – in het kleine

Introductie

'Ik bid, ik bid, de schijven uit mijn knieën...' Als kind zong ik dit liedje van Herman Boon uit volle borst. Het had ook zomaar door Elia geschreven kunnen zijn. Die was ook nogal een bidder – en met resultaat.

Zingen

Ik kom in uw heiligdom binnen – OTH 222

Zegen mij – OTH 137

Zoek eerst het koninkrijk van God – OTH 180

Er komen stromen van zegen – OTH 113

De wind steekt op – Opwekking 766

Bidden

Zoek op YouTube of spotify het lied 'Oh Lord, hear my prayer' , of zing het met elkaar (OTH 206)
Gebruik het moment om stil te worden en je op God te richten. Bid daarna om Zijn Heilige Geest, zodat je kunt onderscheiden wat God je te zeggen heeft.

Lezen

1 Koningen 18:41-46

41 Tegen Achab zei Elia: 'Ga nu wat eten en drinken, ik hoor het geruis van de stortregen al.' 42 Achab ging iets eten en drinken en Elia ging naar de top van de Karmel. Daar ging hij gehurkt op de grond zitten, met zijn gezicht tussen zijn knieën. 43 Zijn knecht droeg hij op: 'Ga jij eens kijken, de kant van de zee uit.' De knecht ging kijken, maar toen hij terugkwam zei hij: 'Er is niets te zien.' Zeven keer stuurde Elia hem terug, 44 en toen de knecht voor de zevende keer was gaan kijken zei hij: 'Er komt een klein wolkje uit zee opzetten, niet groter dan een handpalm.' Daarop zei Elia: 'Ga snel naar Achab en zeg hem dat hij zijn wagen moet inspannen en vertrekken, anders zal de regen hem de weg afsnijden.' 45 In minder dan geen tijd werd de hemel verduisterd door wolken, stak de wind op en barstte er een enorme regenbui los. Achab reed in de richting van Jizreël. 46 Elia werd door de hand van de HEER gegrepen. Hij schortte zijn bovenkleed op en rende voor Achab uit, helemaal tot Jizreël.

Inleiding en context

De tekst van vandaag is één grote les in geduld en uithoudingsvermogen. Elia is terug bij af: de drie jaar droogte, zijn zwerven door het land, de wonderlijke ervaringen op de berg Karmel: het heeft allemaal geleid tot dit moment. Zou het weer gaan regenen?

Elia lijkt vol vertrouwen. Er is nog geen wolkje aan de lucht, maar hij waarschuwt Achab alvast: 'Ik hoor de regen al komen'. Is het bluff? Of is het een diep vertrouwen in de belofte van God? Een beetje van beiden, lijkt wel. Terwijl Achab gaat eten, klimt Elia naar de top van de berg. Naar de plek van het beste uitzicht, maar ook naar de plek waar God zich net nog heeft laten zien. De plek waarvan hij weet: *You're right here.*

Daar gaat hij op zijn knieën. Hij weet: nu is het niet meer aan mij, maar aan Hem. Hij, de grote profeet, maakt zich klein voor God. Gaat op zijn knieën. En bidt.

Zou het werken? Terwijl Elia bidt, laat hij zijn knecht kijken. Het kan wat gemaakt overkomen: alsof je iets uit de hoed tovert, en de ander moet kijken of het al werkt. Maar ten diepste is het een teken van verwachting, of waakzaamheid. Terwijl Elia bidt, stelt hij zijn knecht eigenlijk de vraag: zie je God al aan het werk? Zie je Zijn belofte al uitkomen?

Zeven keer loopt hij heen en weer. Geen teken van leven, geen wolkje aan de lucht. Wat zal het eindeloos geduurd hebben. Gaat God nog iets doen? Is hij trouw aan Zijn belofte? Zes keer klinkt het 'nee'. Wanneer komt het punt dat je het opgeeft? Elia houdt vol. 'Ga nog eens kijken', klinkt het. Hij blijft bidden. Totdat er werkelijk iets zichtbaar wordt.

De zevende keer is het raak: een minuscuul wolkje, niet groter dan een hand. Een héél klein teken van een grote daad van God. Elia twijfelt geen seconde: dit is het. Hier gaat regen uit vallen, en veel ook. Ook dat is diep vertrouwen: hij vraagt zich niet af of dit wel van God is. Of dit écht het antwoord is op zijn gebed en niet een wolkje dat zal overvliegen. Hij herkent de hand van God in dit kleine teken.

Gebed en verwachting gaan hand in hand. Ben je wel eens actief op zoek naar antwoorden op het gebed dat je net gebeden hebt? Kijk je wel eens zo naar de wereld, dat je let op signaaltjes dat God aan het werk is? Misschien ben je er voorzichtig in. Niet alles is toch van God? Tegelijk zien we bij Elia: zelfs een héél klein teken van God kan uitgroeien tot iets groots.

Soms wachten we op grootse daden van God, een stevig teken dat stáát en waar je niet omheen kan. Het is niet moeilijk om dan teleurgesteld te worden. De profeet Jesaja zei al tegen Israël: 'Heb je het niet gemerkt? Zie, Ik ga iets nieuws verrichten, het ontkiemt al...' Het ontkiemt. Het kómt op, in kwetsbaarheid en in kleinheid. Als een klein wolkje aan de lucht. Zoek naar die momentjes vandaag, waarbij je iets ziet ontkiemen. En besef: ook al ben jij er misschien dan niet meer bij: het kan zomaar uitgroeien tot iets Groots.

Gespreksvragen

7. Zijn er dingen die je opvallen in dit Bijbelgedeelte? Noem één vraag die bij je opkomt, en één bemoediging die je vanuit deze tekst ziet.
8. Reageer op de volgende stelling: 'Soms kun je vanuit geloof al iets voorzeggen waarvan je nog niet weet of het echt uitkomt.'
9. Gebed en verwachting gaan hand in hand. Ben jij na je gebed wel eens op zoek naar manieren waarop God verhoort? Of laat je het na je 'amen' weer achter je?
10. Waar heb jij deze week dingen zien ontkiemen? Zijn die momenten er, of heeft God nog niets van zich laten zien?

Verdieping

Lees met elkaar Jakobus 5:16-18, waarin Jakobus verwijst naar dit gebed van Elia. Praat er met elkaar even over door:

- Wat valt je op?
- Jakobus zegt dat Elia een 'mens was zoals wij'. Toch zeggen wij vaak dat zo'n gebed alleen voor profeten is weggelegd, die daar speciaal voor aangewezen werden. Wie denk je dat er gelijk heeft? Kunnen wij ook op zo'n manier bidden?

- 'Het gebed van een rechtvaardige is krachtig, en mist zijn uitwerking niet.' Betekent dit dat je niet rechtvaardig bent als gebeden niet verhoord worden?

Doen

Een tip die ik ooit heb gekregen toen ik net zoiets als Dabar deed in mijn zomervakantie, was om één bidder aan te wijzen. Iemand die geen actieve rol heeft in het programma, maar op een afstandje wel meedoet en constant bidt voor wat hij/zij ziet. Valt er een kind? Even bidden. Ontstaat er ruzie? Diegene bidt. In zichzelf, zacht, zonder dat iemand het weet. Maar intussen is het zó krachtig. Kun je vandaag ook iemand aanwijzen die de rol heeft om constant te bidden, terwijl de rest werkt? Misschien gewoon tijdens één programmaonderdeel. Probeer het uit!

Bidden

Bid vandaag eens knielend met elkaar. Ga met je knieën op de grond in een kring zitten, en bid om concrete dingen waar je hoopt God in te zien die dag. Praat na het gebed nog even door over deze houding: is het anders om op je knieën te bidden dan zittend of staand?

Donderdag week 1

You're right here – in het donker

Introductie

Vandaag ontmoeten we Elia op een dieptepunt. Na alle belevenissen met God, Achab en het volk moet hij vluchten voor Izebel. In de woestijn trekt hij zich terug. Hij is op.

Zingen

Uit de diepte – OTH 61

Als alles duister is – OTH 2015 251

Op u mijn heiland blijf ik hopen – OTH 206

Kom tot mij, allen die vermoeid en belast zijn – Opwekking 412

Bidden

Je bent inmiddels al een tijdje bezig met Dabar, en misschien herken je het gevoel van Elia dat je op bent en niet meer kan. Vraag God of hij voor jullie wil zorgen en je rust wil geven – ook via deze Bijbelstudie.

Lezen

1 Koningen 19:1-8

1 Achab vertelde Izebel alles wat Elia had gedaan, ook dat hij alle profeten ter dood had gebracht. 2 Toen liet Izebel Elia de volgende boodschap overbrengen: 'De goden mogen met mij doen wat ze willen als u morgen om deze tijd niet hetzelfde lot ondergaat als zij.' 3 Elia werd bang en vluchtte om zijn leven te redden. Bij Berseba in Juda aangekomen liet hij zijn knecht achter 4 en zelf trok hij één dagreis ver de woestijn in. Daar ging hij onder een bremstruik zitten, verlangend naar de dood, en zei: 'Het is genoeg geweest, HEER. Neem mijn leven, want ik ben niet beter dan mijn voorouders.' 5 Hij viel onder de bremstruik in slaap, maar er kwam een engel, die hem aanraakte en zei: 'Sta op en eet wat.' 6 Elia keek op en ontdekte naast zijn hoofd een brood, in gloeiende kooltjes gebakken, en een kruik water. Nadat hij had gegeten en gedronken ging hij weer onder de struik liggen. 7 Maar de engel van de HEER kwam terug, raakte hem opnieuw aan en zei: 'Sta op en eet wat, anders is de reis te zwaar voor je.' 8 Elia stond op, en toen hij had gegeten en gedronken liep hij, gesterkt door dit voedsel, veertig dagen en veertig nachten door de woestijn, tot hij bij de Horeb kwam, de berg van God.

Inleiding en context

Het werk van God komt Elia duur te staan. Als alle afgodsprofeten de gebeurtenis op de Karmel met de dood moeten bekopen, wordt koningin Izebel ziedend. Ze stuurt iemand op Elia af en laat hem vertellen dat hij net zo zal eindigen.

Zelfs de profeet Elia wordt bang en vlucht. Verbaast het je? Waarom wordt hij nú bang, terwijl hij met zo veel lef en vertrouwen heeft gewerkt in dienst van God? Waarom maakt dit ineens indruk? Elia, je hebt toch je sterke God die je steunt? God lijkt even niet in beeld en Elia vlucht. Terug naar de wildernis waar hij vandaan kwam. Zelfs zijn knecht laat hij achter. Hij wil alleen zijn en sterven. Het is op.

Wat zou er door zijn hoofd hebben gespookt? Baalt hij van zijn eigen angst? Is hij gewoon moe en weet hij het allemaal niet meer? Is hij teleurgesteld omdat hij Achab en Izebel niet heeft kunnen bekeren? Of zit zijn werk erop en weet hij niet hoe het verder moet?

Het staat er niet. Er wordt ook niet naar gevraagd door de engel die voor hem zorgt. 'Eet wat', is het verlossende woord. Zelfs hier, in het donker onder de struik, als hij niets meer kan, is God er. En hij spreekt het verlossende woord: 'Eet wat'. Geen vragen, geen goedbedoelde adviezen, geen nieuwe opdracht. 'Rust uit, en eet wat'.

Soms is dat het enige wat nodig is. Eten, drinken, zorg. Niet dat het helpt, of dingen oplost. Maar het is wél nodig. Eten, drinken, tijd. Het helpt Elia verder. Het geeft geen antwoorden, maar wél nieuwe energie en het vertrouwen dat God nog steeds voor hem zorgt. God is er niet alleen op de hoogtepunten, als er gewerkt en gepresteerd wordt. God is ook daar waar je op bent en niet meer kan. God is zelfs daar als je gedachten donker en somber zijn. Niet om je te herinneren aan alle mooie momenten in het leven maar gewoon, om er te zijn. Want uitputting en vermoeidheid is geen teken van ongeloof of ongehoorzaamheid. Zelfs de beste dienaar van God kan uitgeput raken. Daar is niets mis mee.

Elia's vermoeidheid en somberheid worden niet weggewuifd door de engel van God. Die engel doet denken aan Jezus, die ook veel vermoeide en belaste mensen zag en ze uitnodigde. 'Kom naar Mij toe, als je moe en belast ben, en Ik zal je rust geven. Bij Mij hoef je niet groot en sterk en fit te zijn. Kom bij Mij maar gewoon tot rust.'

Gods zorg voor Elia heeft ook te maken met wat er nog voor hem ligt. Ook al moet Elia er nog niet aan denken, God weet dat er nog een toekomst is voor hem. De reis gaat verder: naar de berg Horeb waar er ruimte zal zijn voor de vragen van Elia. Maar dat komt later. Eerst is er eten, drinken, rust. En het werkt. Elia staat op. Het heeft wat weg van Pasen: Hij geeft het leven een tweede kans.

Gespreksvragen

1. Wat valt je op aan deze geschiedenis? Is er iets dat je raakt?
2. Herken je je in de situatie van Elia? Waarom wel/niet?
3. Kun je momenten aanwijzen waarop God, als een soort engel, voor je gezorgd heeft deze week?
4. Kom je in jouw Dabarwerk ook mensen tegen die zich voelen als Elia? Hoe reageer je op hen?
5. De engel stelt geen vragen, maar zorgt voor Elia, met eten en drinken. Hoe kunnen jullie deze tastbare zorg doorgeven aan de mensen die je ontmoet tijdens je activiteiten?

Verdieping

In de Bijbel kom je vaak tegen dat God voor mensen zorgt door te voorzien in eten en drinken. Denk maar aan Israël in de woestijn toen ze kwakkels en manna kregen. Of die vrouw in Zarfath van een paar dagen terug. Jezus, die het brood brak en vis uitdeelde. En ook in het 'Onze Vader' speelt het dagelijks brood een rol. Sta je er wel eens bij stil dat dit voor God blijkbaar belangrijke dingen zijn? Speelt eten en drinken voor jou een rol in je geloof en de manier waarop je het evangelie deelt?

Bij veel missionaire initiatieven in de kerk speelt een maaltijd een belangrijke rol. Waarom is dat denk je?

Doen

Hou je (vermoeide) teamgenoten vandaag een beetje in de gaten. Kan je voor ze zorgen? Probeer elkaar te verrassen, met iets te eten en/of te drinken. Of begin de borrel vanavond met de uitspraak 'rust uit, en eet wat'. Zo kan je, namens God, voor elkaar zorgen vandaag.

Bidden

Ga uit elkaar en zoek allemaal een rustig plekje. Vertel daar aan God, hardop of in stilte, wat je bezighoudt en vraag of God voor je wil zorgen.

Vrijdag week 1

You're right here – in het loslaten

Introductie

God heeft voor hem gezorgd, maar Elia heeft nog niet verteld wat hem bezighoudt. Om dat te doen, trekt hij naar de Horeb – de berg die in de Bijbel bekend staat als de plek waar God zich laat zien. Een plek vol heiligheid.

Zingen

Wees stil voor het aangezicht van God – OTH 178

God is getrouw – OTH 296

Aan uw voeten, Heer – OTH 168

Breng ons samen – OTH 2015 363

Bidden

In de tekst die we straks lezen, ontmoet Elia God en mag hij Hem zien. Bid vandaag, of God zich ook aan jullie laat zien en tot jullie wil spreken – direct, of door het Woord van de Bijbel.

Lezen

1 Koningen 19:9-18

9 Daar ging hij een grot binnen om er de nacht door te brengen. Toen richtte de HEER zich tot hem met de woorden: 'Elia, wat doe je hier?' 10 Elia antwoordde: 'Ik heb me met volle overgave ingezet voor de HEER, de God van de hemelse machten, maar de Israëlieten hebben uw verbond met hen naast zich neergelegd, uw altaren verwoest en uw profeten gedood. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.' 11 'Kom naar buiten,' zei de HEER, 'en treed hier op de berg voor Mij aan.' En daar kwam de HEER voorbij. Er ging een grote, krachtige windvlaag voor de HEER uit, die de bergen spleet en de rotsen aan stukken sloeg, maar in die windvlaag bevond de HEER zich niet. Na de windvlaag kwam er een aardbeving, maar in die aardbeving bevond de HEER zich niet. 12 Na de aardbeving was er vuur, maar in dat vuur bevond de HEER zich niet. Na het vuur klonk het gefluister van een zachte bries. 13 Toen Elia dat hoorde, sloeg hij zijn mantel voor zijn gezicht. Hij kwam naar buiten en ging in de opening van de grot staan. Toen klonk een stem, die tegen hem zei: 'Elia, wat doe je hier?' 14 Elia antwoordde: 'Ik heb me met volle overgave ingezet voor de HEER, de God van de hemelse machten, maar de Israëlieten hebben uw verbond met hen naast zich neergelegd, uw altaren verwoest en uw profeten gedood. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.' 15 De HEER zei tegen Elia: 'Keer terug en ga naar de woestijn van Damascus. Daar aangekomen moet je Hazaël tot koning van Aram zalven. 16 Jehu, de zoon van Nimsi, moet je zalven tot koning van Israël, en Elisa, de zoon van Safat, uit Abel-Mechola, moet je tot je eigen opvolger zalven. 17 Wie ontkomt aan het zwaard van Hazaël, zal gedood worden door Jehu. En wie ontkomt aan het zwaard van Jehu, zal gedood worden door Elisa. 18 Maar Ik zal in Israël zeventuizend mensen overlaten die niet voor Baäl hebben geknield en hem niet hebben gekust.'

Inleiding en context

Het is God die het gesprek opent. Nadat Hij Elia op krachten heeft laten komen, stelt hij toch de vraag. Wat doe je hier? Veel meer dan die vraag heeft Elia niet nodig. Hij barst los: 'Alles is voor niets

geweest.’ Blijkbaar heeft dat moment bij het altaar van Karmel hem weinig vertrouwen gegeven: Elia ziet niets anders dan mislukkingen. Hij wordt zelf met de dood bedreigd, alle sporen van Israëls geloof uit het verleden lijken verdwenen, en er is niemand met wie hij zijn ervaringen kan delen. ‘Ik heb alles gegeven, en ik krijg stank voor dank.’

Er klinkt geen pastoraal troostend woord vanuit de hemel. Geen compliment, of dankwoord namens God. ‘Kom naar buiten en laat je aan me zien.’ En daar, na alle tumult van bliksem, onweer en windstoten, wordt het stil en waait er zacht de wind van Gods Geest. Elia beseft het; ik ben niet alleen, *You’re right here*. Het weerhoudt hem er niet van om opnieuw zijn verhaal te doen: *‘Ik ben als enige overgebleven.’*

Elia is er écht goed klaar mee: hij voelt zich alleen, zijn taak is te zwaar voor hem. Wat hij doet lijkt zinloos te zijn. Als een druppel op de gloeiende plaat. Hij heeft alles gegeven maar niets lijkt te werken. In zijn eentje lukt het hem nooit om heel Israël weer naar de Heer te krijgen.

Gods reactie is opvallend. Hij geeft hem geen gelijk, zegt ook niet dat hij zich aanstelt, maar geeft hem een nieuwe taak. Onhandige timing? Had hij dan niet door, dat Elia het niet meer zag zitten? Kijk nog even goed. De nieuwe opdracht van Elia bestaat uit het aanstellen van drie mensen: twee koningen en een nieuwe profeet. De koningen, Hazaël en Jehu, en de profeet Elisa, zullen ervoor zorgen dat het werk van Elia wordt voortgezet. Het is aan hen om de religieuze heropleving door te zetten en af te maken. Het wordt tijd voor de overdracht.

God geeft Elia dus eigenlijk zijn zin: dit is zijn laatste opdracht, zijn werk zit er bijna op. Hij hoeft alleen nog opvolgers aan te stellen. Blijkbaar is dat wat Elia nodig heeft: het besef dat het niet voor niets was, en dat er anderen zijn die zijn werk overnemen en voortzetten. Er zullen nog zeventienduizend gelovigen over zijn. Profeten zoals Elia maar ook Obadja’s. Mensen die, op hun eigen plek, God gehoorzamen en Hem dienen. Denk niet te groot van jezelf, Elia. Je bent niet de enige met wie God Zijn weg gaat.

Misschien is dit je laatste dag bij Dabar. Kinderen gaan naar huis, hun vakantie zit erop, en jouw werk wellicht ook. Is er iets gebeurd? Of was je werk voor niets? Misschien baal je omdat er zo weinig zichtbaar is geworden van God. Of je bent bang dat het prille begin van geloof in de mensen die je ontmoet hebt, weer wegzakt. Was alles voor niets?

God stelt opvolgers aan. Heb je vertrouwen in andere mensen, gelovige broeders en zusters, die het werk oppakken? Mensen die ook, op hun eigen plek, God willen dienen en iets van hem delen? Misschien was jouw inzet wel dat éne kleine wolkje, dat uit kan groeien tot een enorme regenbui aan zegen. Heb vertrouwen in die God die jou op het pad heeft gebracht van mensen die je hebt ontmoet. Hij zal ook anderen weer op hun pad brengen. Waar jouw werk ophoudt, neemt een ander het over. Je bent niet alleen.

Gespreksvragen

1. Lees nog eens het bezwaar van Elia in vers 10 en 14. Wat ziet hij allemaal aan mislukkingen? Welke treft je het meest?
2. Elia wordt vanwege zijn optreden met de dood bedreigd. Heb je zelf het idee dat je wel eens benadeeld wordt vanwege je geloof, of dat mensen vijandig op je reageren?
3. Heb jij bepaalde plekken waar je naartoe gaat als je God wil ontmoeten? Of bepaalde manieren die jou helpen om je verhaal aan God kwijt te kunnen?
4. Herken je het gevoel van Elia, dat zijn werk voor niets is geweest?

5. Als dit je laatste Dabardag is, denk dan even na over de taak die voor je ligt. Hoe gaat het verder? En kan je iets van je ervaringen meenemen naar de plek die nu weer op je wacht?

Verdieping

In het levensverhaal van Elia is er regelmatig geweld aan de orde. Het vermoorden van profeten, de bedreiging van Elia, en het verzet van Obadja laten zien dat het leven van die tijd getekend werd door moord en doodslag. Ook God lijkt daar in deze verhalen gebruik van te maken, als bijvoorbeeld de Baälsprofeten vermoord worden.

Als deze vormen van geweld je bezighouden, dan zou je eens de podcast 'Dit is de Bijbel' kunnen luisteren. In aflevering 6 wordt de vraag gesteld of de Bijbel een gewelddadig boek is. Wellicht helpt het je om dit geweld wat meer in perspectief te plaatsen!

De podcast 'Dit is de Bijbel' is van de EO/IZB en is te vinden op spotify en op

<https://www.eo.nl/podcasts/dit-is-de-bijbel>

Doen / Bidden

Maak met elkaar als groep een wandeling in de buitenlucht, en zoek een plek op waar het rustig is. Ga daar uit elkaar, zodat iedereen de ruimte heeft om zelf met God te praten, en zijn/haar ervaringen van deze week te delen. Spreek die, ieder voor zich, hardop uit tegen God en vraag God om je te laten zien welke taak je weer op kunt pakken als Dabar achter je ligt.